

U 22/2014 rd

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till
Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i
och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (IORP II)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens omarbetade förslag av den 27 mars 2014 till Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 15 maj 2014

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

Konsultativ tjänsteman Riitta Kokko-Herrala

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

PROMEMORIA
EU/2014/0860**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV OM VERKSAMHET I OCH TILLSYN ÖVER TJÄNSTEPENSIONSINSTITUT (OMARBETAT)
COM(2014) 167****1 Förslagets bakgrund och syfte**

Europeiska kommissionen antog den 27 mars 2014 ett omarbetat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut COM(2014) 167 (det s.k. IORP II). Förslaget berör inte pensionsinstitut som förvaltar lagstadgade pensioner.

Ett institut som erbjuder tjänstepensioner kallas i vår nationella lagstiftning tilläggs-pensionsanstalt och kan vara antingen en pensionsstiftelse eller försäkringskassa som enbart beviljar frivilliga tilläggs-pensioner eller en pensionsstiftelses eller försäkringskassas avdelning som enbart beviljar frivilliga tilläggs-pensioner. Med frivilliga tilläggs-pensioner avses frivillig kollektiv tilläggs-pensionsförsäkring, som kan vara antingen förmåns- eller premiebaserade (i förslaget används "avgiftsbestämda"). Frivilliga tilläggs-pensionssystem får förvaltas av pensionsstiftelser och försäkringskassor och, i form av gruppensionsförsäkringar, dessutom av livförsäkringsbolag. Vid förmånsbaserade tilläggs-pensioner svarar arbetsgivaren helt eller delvis för försäkringspremierna och svarar i fråga om förmåner som ordnats hos en pensionsstiftelse eller försäkringskassa i sista hand ansvaret för den utlovade tilläggs-pensionen. Vid premiebaserade tilläggs-pensioner utlovar arbetsgivaren ingen bestämd nivå på tilläggs-pensionen, utan pensionen bestäms på basis av de erlagda försäkringspremierna och

placeringsintäkterna med avdrag för skötsel-kostnaderna. I premiebaserade system kan försäkringspremierna betalas av såväl arbets-givaren som arbetstagaren i enlighet med bestämmelserna.

Direktivförslaget bygger på det gällande direktivet 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, det s.k. tjänstepensionsdirektivet, och direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), direktiv 2010/78/EU om Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) och direktiv 2013/14/EU om alltför stor för-litan på kreditbetyg. Avsikten är att tjänstepensionsdirektivet 2003/41/EG ska upphävas genom det föreslagna direktivet.

Det gällande direktivet 2003/41/EG harmoniserade reglerna om tjänstepensionsinstitut i Europeiska unionens medlemsländer och avreglerade tillhandahållandet av tjänstepensionsverksamhet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Direktivet lade grunden för en inre marknad för tjänstepensioner, eftersom det tidigare inte fanns harmoniserade gemenskapsbestämmelser om tjänstepensionsinstitut eller gränsöverskridande verksamhet. Pensionsanstalterna i medlemsstaterna gavs möjlighet att förvalta tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat och företagen gavs rätt att upphandla tjänster

som anknyter till ordnandet av tilläggspensionsskydd hos ett tjänstepensionsinstitut i ett annat medlemsland på ett sätt som inte påverkar tillämpningen av den nationella arbets- och sociallagstiftningen. Verksamheten över gränserna grundar sig på ömsesidigt erkännande av de nationella solvenssystemen.

Det gällande tjänstepensionsdirektivet har i Finland satts i kraft genom ändring av lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lagen om försäkringskassor (1164/1992) och lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995). Av de tjänstepensionsinstitut som är registrerade i Finland kan numera verksamhet över gränserna bedrivas av så kallade EES-tilläggspensionsstiftelser och EES-tilläggspensionskassor, när de förvaltar tilläggspensioner och andra förmåner för företag som är etablerade i en annan EES-stat. Gränsöverskridande verksamhet kan också bedrivas av i Finland registrerade livförsäkringsbolag när de beviljar utländska företag grupplivsförsäkringar. Utländska EES-tilläggspensionsanstalter och utländska EES-försäkringsbolag som bedriver livförsäkringsverksamhet har rätt att erbjuda tilläggspensioner i Finland.

Bakgrunden till förslaget är att det europeiska samhället blir allt äldre och pensionssystemen måste säkerställa tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner. Ett mål med direktivförslaget är att göra tjänstepensionsinstitutens bättre styrda och öppnare och öka deras verksamhet över gränserna. Det finns för närvarande endast få tjänstepensionsinstitut som bedriver verksamhet över gränserna. Eftersom alltför tjänstepensioner är avgiftsbestämda kan pensionerna sänkas om riskhanteringen är otillräcklig eller förvaltningen dålig. Ett annat mål är att åtgärda skillnader i lagstiftning, krav som överlappar varandra och alltför betungande gränsöverskridande förfaranden.

Enligt kommissionen finns det betydande luckor i informationen till medlemmarna i pensionsplanerna. Många medlemmar är inte medvetna om att avgifterna har en betydande inverkan på pensionsrättigheterna eller att pensionens nivå inte är garanterad. Vidare syftar förslaget till att stärka tjänstepensionsinstitutens kapacitet att placera i den reala ekonomin i Europeiska unionen och till att

förbättra förutsättningarna att styra långsiktiga besparingar till investeringar som ökar tillväxten.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

2.1 Förslagets syfte, tillämpningsområde och definitioner (artiklarna 1—6)

I förslaget fastställs bestämmelser för inledande och utövande av verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut. Med tjänstepensionsinstitut avses ett institut som, oavsett dess rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits. Överenskommelsen eller avtalet kan ha slutits enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare. Överenskommelsen eller avtalet kan också ha slutits mellan ett tjänstepensionsinstitut och egenföretagare i enlighet med lagstiftningen i hem- och värdmedlemsstaten.

Direktivförslagets tillämpningsområde och avgränsningarna av det motsvarar bestämmelserna i det gällande tjänstepensionsdirektivet men beaktar dock den harmoniserade reglering av finansiella tjänster som skett efter att tjänstepensionsdirektivet infördes. Finlands lagstadgade arbetspensionssystem hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 och faller enligt direktivförslagets uttryckliga tillämpningsbestämmelse utanför tillämpningsområdet på samma sätt som i det gällande tjänstepensionsdirektivet. Om ett tjänstepensionsinstitut även förvaltar lagstadgade arbetspensioner, faller institutet inom tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde till den del det gäller tjänstepensionerna, och tillgångar och skulder som hör till den lagstadgade verksamheten respektive den frivilliga verksamheten ska hållas isär. Tillgångar eller skulder får inte heller överföras mellan dessa system.

Förslaget tillämpas inte på livförsäkringsbolag som bedriver grupplivsförsäkring. Bestämmelserna om detta har redan harmonise-

rats genom direktiv 2009/138/EG om försäkringsverksamhet, det s.k. Solvens II-direktivet. En medlemsstat kan dock besluta att huvudsakligen tillämpa tjänstepensionsdirektivets bestämmelser på livförsäkringsbolags tjänstepensionsverksamhet i stället för att tillämpa Solvens II-direktivet.

En medlemsstat får välja att inte tillämpa tjänstepensionsdirektivet eller delar av det på små tjänstepensionsinstitut, dock med undantag av bestämmelserna om placeringsförvaltning och förvaringsinstitut. En förutsättning är att dessa institut förvaltar pensionsplaner med färre än 100 försäkrade som ännu inte uppbär pensionsförmåner. Små institut ska dock ges rätt att frivilligt tillämpa direktivet. Om det föreslagna direktivet inte till alla delar tillämpas på små institut, kan dessa inte bedriva verksamhet över medlemsstaternas gränser. En medlemsstat får besluta att tillämpa tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om verksamhet över gränserna, placering samt förvaltning och förvaring av placeringar på institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt bolagsordningen eller lag eller om pensionerna garanterats av en myndighet.

Jämfört med det gällande tjänstepensionsdirektivet har definitionerna i förslaget omarbetats och uppdaterats. Definitionerna av uppdragsgivande företag, hemmedlemsstat och värdmedlemsstat har omarbetats. Med uppdragsgivande företag avses nu ett företag eller annat organ som erbjuder ett system för tjänstepensioner (en pensionsplan). Till skillnad mot den gällande definitionen förutsätts inte att det uppdragsgivande företaget gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut. I definitionen av hemmedlemsstaten preciseras att man med institutets huvudsakliga förvaltningsort avser en plats där institutets beslutsfattande organ fattar sina viktigaste strategiska beslut. Definitionen av värdmedlemsstat har kompletterats så att den utövar medlemmarna även omfattar förmånstagarna. Med värdmedlemsstat avses således den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på tjänstepensionsområdet är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna.

Nya är definitionerna av överförande institut och mottagande institut samt av nyckel-

funktion inom ett styrningssystem. Till artikeln har dessutom genom hänvisningar till förslaget för MIFIR -förordningen fogats definitioner av reglerad marknad, multilateral handelsplattform och organiserad handelsplattform. Förslaget beaktar också elektroniska kundtjänster och har därför en definition av varaktigt medium. I övrigt har definitionerna inte ändrats jämfört med det gällande direktivet.

2.2 Allmänna bestämmelser (artiklarna 7—11)

De allmänna bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i det gällande tjänstepensionsdirektivet. Liksom i dag får ett tjänstepensionsinstitut endast bedriva verksamhet som gäller pensionsförmåner och verksamhet som följer av detta. Om en medlemsstat valt att på livförsäkringsbolags tilläggspensionsverksamhet tillämpa tjänstepensionsdirektivet i stället för Solvens II-direktivet och tjänstepensionerna förvaltas åtskilt från bolagets övriga verksamhet så att alla tillgångar och skulder som hänför sig till denna verksamhet hålls åtskilda utan någon möjlighet till överföring, ska de ifrågakvarande tillgångarna och skulderna begränsas till pensionsförmånerna och till verksamhet som direkt följer av denna verksamhet. Medlemsstaterna ska se till att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från tjänstepensionsinstitut, så att institutets tillgångar skyddas om det uppdragsgivande företaget går i konkurs.

Medlemsstaterna ska med avseende på alla institut som är etablerade inom deras territorier se till att den behöriga myndigheten har registrerat eller auktoriserat institutet. Om ett institut bedriver verksamhet över gränserna ska även de medlemsstater där institutet är verksamt framgå av registret, och dessa uppgifter ska meddelas Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Det ska finnas korrekt upprättade regler för institutets hantering av pensionsplanerna. Om det uppdragsgivande företaget garanterar pensionsförmånerna är det skyldigt att regelbundet finansiera detta. Medlemsstaterna får föreskriva att täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd samt en garanti för återbetalning av inbetal-

de belopp erbjuds till medlemmarna som kompletterande förmåner, om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta.

2.3 Verksamhet och förfarande över gränserna, gränsöverskridande överföring av pensionsplaner (artiklarna 12 och 13)

Tjänstepensionsinstitut kan redan i dag bedriva verksamhet över gränserna genom att förvalta pensionsplaner för företag etablerade i en annan medlemsstat, utan att detta begränsar tillämpningen av den nationella social- och arbetsmarknadslagstiftning som berör pensionssystemen. Verksamheten över gränserna stöder sig på bestämmelserna om tillsyn över institutens stabilitet och på harmonisering av de behöriga myndigheternas rapporterings- och samarbetssystem samt på ömsesidigt erkännande av de nationella tillsynssystemen.

Liksom i dag ska ett institut som tänker bedriva verksamhet över gränserna anmäla detta hos hemmedlemsstatens behöriga myndighet. Innan verksamheten inleds måste godkännande ha beviljats av myndigheten. I samband med anmälan institutet ge den behöriga myndigheten uppge värdmedlemsstat, uppdragsgivande företag och de viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas. Innan verksamhet över gränserna inleds ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten om den social- och arbetsmarknadslagstiftningen som tillämpas på verksamheten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska underrätta institutet om dessa uppgifter. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten övervakar att värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning följs i institut som bedriver verksamhet över gränserna.

I förslaget har bestämmelserna om verksamhet och förfarande över gränserna ändrats eller preciserats i tre avseenden jämfört med det gällande tjänstepensionsdirektivet. I artikel 12 anges det att ett institut bedriver verksamhet över gränserna när det förvaltar en pensionsplan som omfattas av social- och arbetsmarknadslagstiftningen i en annan med-

lemsstat, även i situationer där institutet och det uppdragsgivande företaget är belägna i samma medlemsstat. För det andra krävs det ett motiverat beslut av en behörig myndighet i hemmedlemsstaten, om myndigheten förbjuder verksamhet över gränserna. Om en behörig myndighet i hemmedlemsstaten inte underrättar en behörig myndighet i värdmedlemsstaten ska den dessutom ange skälen för sin vägran. För det tredje får värdmedlemsstaten inte längre ställa ytterligare informationskrav på institut som bedriver verksamhet över gränserna. Orsaken är att ett standardiserat pensionsbesked införs genom detta förslag (se artiklarna 40—54).

Artikel 13 om gränsöverskridande överföring av pensionsplaner är helt ny. Tjänstepensionsinstitut får överföra alla eller en del av deras pensionsplaner till institut som är auktoriserade eller registrerade i andra medlemsstater. Överföringen ska kräva förhandsgodkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande institutets hemmedlemsstat. Beslut om godkännande av överföringen ska inom tre månader meddelas det mottagande institutet och den behöriga myndigheten i det överförande institutets hemmedlemsstat. Den behöriga myndigheten i det överförande institutets hemmedlemsstat ska underrätta det överförande institutet om beslutet. Innan beslut om godkännande fattas ska den behöriga myndigheten i det mottagande institutets hemmedlemsstat bedöma om det mottagande institutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess ledningsandel och yrkesmässiga kvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den verksamhet som föreslås i det mottagande institutets hemmedlemsstat.

Om inte nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om pensionssystemens uppbyggnad föreskriver annat ska överföringen och dess villkor förhandsgodkännas av berörda medlemmar och förmånstagare eller av deras företrädare. I artikeln finns också bestämmelser om utbyte av uppgifter om den social- och arbetsmarknadslagstiftning som ska tillämpas på förvaltningen av pensionsplanen. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten övervakar att värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning följs i institut som bedriver verksamhet

över gränserna. Institutet ska förvalta pensionsplanen enligt värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning på så sätt att pensionsskyddet inte ändras för de medlemmar och förmånstagare som berörs av överföringen.

2.4 Tekniska avsättningar och skuldtäckning av tekniska avsättningar (artiklarna 14 och 15)

Direktivförslagets bestämmelser om tekniska avsättningar och skuldtäckning av tekniska avsättningar motsvarar bestämmelserna i det gällande tjänstepensionsdirektivet. De tekniska avsättningarna ska liksom i dag beräknas varje år eller, under vissa förutsättningar, vart tredje år. De tekniska avsättningarna ska vara tillräckliga både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning och för de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. Underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat. För att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen får hemmedlemsstaten ställa upp kompletterande krav på beräkningen av de tekniska avsättningarna.

Hemmedlemsstaten ska kräva att varje institut ska inneha tillräckliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar. Tillgångarna får under en begränsad tid vara otillräckliga för att täcka de tekniska avsättningarna. I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att institutet antar en återställningsplan för att helt täcka de tekniska avsättningarna på nytt. Om pensionsplanen upphör att gälla ska institutet underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Institutet ska till de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten meddela en plan för hur tillgångarna och åtagandena ska överföras till ett annat finansiellt institut eller liknande organ. Planens huvuddrag ska också göras tillgängliga för medlemmarna och deras företrädare.

När det gäller verksamhet över gränserna ska de tekniska avsättningarna alltid täckas. Om de tekniska avsättningarna inte täcks helt

ska de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ingripa i enlighet med artikel 62.

2.5 Lagstadgat kapitalkrav, disponibel och föreskriven solvensmarginal (artiklarna 16—19)

Direktivets bestämmelser om lagstadgat kapitalkrav och solvensmarginal motsvarar det gällande tjänstepensionsdirektivets bestämmelser som, ändrats genom Solvens II-direktivet (2009/138/EG). I artikel 303 i Solvens II-direktivet bestäms om de krav som ska ställas på tjänstepensionsinstitut. Denna reglering motsvarar bestämmelserna om livförsäkringsbolags kapital i Solvens I-direktivet, som gällde innan Solvens II-direktivet antogs. Om ett institut står för åtagandet att täcka en biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, ska institutet enligt artikel 16 i förslaget ständigt, som en buffert, inneha kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. Utöver detta kan medlemsstaterna kräva att institut som är etablerade inom deras territorium ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav. Medlemsstaterna kan också fastställa mer detaljerade föreskrifter.

Om institutet självt står för åtagandet att täcka en biometrisk risk enligt artikel 16, ska institutet ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvarar kraven i direktivförslaget. I artikel 17.2 i förslaget bestäms om vilka tillgångar som räknas in i solvensmarginalen. I artikel 17.3 i förslaget fastställs de tillgångar om vilka medlemsstaterna får föreskriva att de räknas in i solvensmarginalen. I artikel 17.4 bestäms om de tillgångar som kan räknas in i solvensmarginalen, om den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten har godkänt det på ansökan av institutet. I artikel 18 i förslaget bestäms om grunderna för beräkning av solvensmarginalen.

2.6 Investeringsregler (artikel 20)

I förslaget har bestämmelserna i det gällande tjänstepensionsdirektivet ändrats i tre avseenden. För det första får värdmedlemsstaten inte längre ställa ytterligare investeringskrav på institut som bedriver verksamhet

över gränserna. Enligt det gällande tjänstepensionsdirektivet har medlemsstaten kunnat ställa dylika krav, om lika stränga eller strängare krav har tillämpats på institut i värdmedlemsstaten. Syftet är att underlätta organiserandet av placeringsförvaltningen, särskilt för avgiftsbestämda pensionsplaner. För det andra har artikel 20.6 a uppdaterats för att motsvara den finansmarknadsterminologi som numera används i den europeiska unionsrätten. För det tredje preciseras begreppet riskkapitalmarknader i artikel 20.6 c. Enligt förslaget får medlemsstaterna inte begränsa institutens möjligheter att investera i långsiktiga instrument som inte omsätts på reglerade marknader eller multilaterala eller organiserade handelsplattformar.

Förslaget kodifierar också bestämmelsen i artikel 1 i direktiv 2013/14/EU om alltför stor förlitan på kreditbetyg. De behöriga myndigheterna ska övervaka lämpligheten i institutionernas kreditvärderingsförfaranden och användningen av hänvisningar till kreditvärderingsinstitut enligt artikel 3.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 i deras placeringspolicy, i syfte att minska mekanisk förlitan på sådana kreditbetyg.

2.7 Styrningssystem (artiklarna 21—24)

Direktivförslaget innehåller ett kapitel om styrningssystemet med helt nya bestämmelser. Enligt artikel 21 har tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan det yttersta ansvaret för att det berörda institutet följer de lagar och andra författningar som antas med stöd av direktivet. Bestämmelserna om styrningen av tjänstepensionsinstitut påverkar inte den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av instituten. Instituterna ska enligt artikel 22 ha ett effektivt styrningssystem som garanterar en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet. Styrningssystem ska stå i proportion till institutverksamhetens art, omfattning och komplexitet, så att man kan säkerställa att de krav som ställs på förvaltningen inte medför alltför stora belastningar till exempel på små institut.

Enligt artikel 23 krävs dessutom att instituten ser till att samtliga personer som i praktiken leder institutet eller utför andra nyckelfunktioner har tillräckliga yrkesmässiga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av institutet och kunna utföra sina nyckelfunktioner ordentligt (lämplighet) och att deras anseende och integritet motsvarar högt ställda krav (pålitlighet). Instituterna ska enligt artikel 24 för de personer som leder institutet ha en sund ersättningspolicy som är anpassad till deras storlek och interna organisation samt till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Instituterna ska regelbundet publicera relevant information om ersättningspolicyn. I artikeln föreslås också att kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter om ersättningspolicyn.

2.8 Riskhanteringssystem, internrevisionsfunktion, aktuariefunktion och riskbedömning av pensioner (artiklarna 25—30)

Enligt förslaget ska tjänstepensionsinstituterna ha en riskhanteringsfunktion, en intern revisionsfunktion samt, i förekommande fall, en aktuariefunktion. Dessa nyckelfunktioner ska ha förmåga att utföra sitt uppdrag effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt. Tjänstepensionsinstituterna får låta en enda person eller organisatorisk enhet utföra flera nyckelfunktioner, men riskhanteringsfunktionen ska dock tilldelas en annan person eller organisatorisk enhet än den som utför den interna revisionsfunktionen. Den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. På begäran från institutet kan den behöriga myndigheten bevilja ett undantag från denna begränsning med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos institutets verksamheter. Den person som utför en nyckelfunktion ska rapportera alla större problem, observationer och rekommendationer inom sitt ansvarsområde till institutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.

Om det finns orsak att misstänka att institutet sannolikt inte uppfyller eller att det överträder ett väsentligt lagstadgat krav ska dessutom den som utför en nyckelfunktion underätta den behöriga myndigheten för institutet, om institutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte vidtar korrigerande åtgärder. Det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten måste garanteras.

Enligt förslaget ska instituten ha effektiva riskhanteringssystem för att fortlöpande kunna spåra, övervaka, hantera och rapportera de risker som de är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa. Riskhanteringssystemet ska även täcka utkontrakterade och senare på nytt utkontrakterade funktioner. Riskhanteringen ska stå i lämplig proportion till institutets storlek, inre organisation och dess verksamheters art, omfattning och komplexitet. Institutets internrevisionsfunktion ska utvärdera hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av styrningssystemet, inklusive verksamheter som utkontrakterats och senare på nytt utkontrakterats. Institutet ska utse minst en oberoende person som ansvarar för internrevisionsfunktionen. Denne person kan finnas inom eller utanför institutet. Institut där de försäkrade inte står för alla risker ska ha en aktuariefunktion. Aktuariefunktionen ska samordna och övervaka beräkningen av de försäkrings tekniska avsättningarna i de institut där medlemmar och förmånstagare inte står för alla risker.

Som en del av sitt riskhanteringssystem ska institutet göra en riskbedömning för pensioner. Denna riskbedömning ska göras regelbundet och utan dröjsmål vid en väsentlig förändring av institutets riskprofil. Riskbedömningen ska omfatta de delar som anges i artikel 29. Bedömningen ska bland annat omfatta nya eller framväxande risker som avser klimatförändring, resursanvändning och miljö. Riskbedömningen för pensioner ska stå i lämplig proportion till institutets storlek, inre organisation och dess verksamheters art, omfattning och komplexitet. Det föreslås att kommissionen ges befogenhet att anta en delegerad akt om riskbedömningen för pensioner.

2.9 Bokslut, placeringspolicy, utkontraktering och placeringsförvaltning (artiklarna 31—34)

Artiklarna om principerna för bokslut och placeringspolicy har inte ändrats jämfört med det gällande direktivet. I fråga om utkontraktering föreslås nya bestämmelser. Enligt förslaget ska institut som utkontrakterar funktioner behålla det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt direktivet och löpande övervaka tjänsteleverantörens verksamhet. Institutet ska på förhand underätta behöriga myndigheter om utkontraktering av funktioner samt om senare väsentliga förändringar med avseende på dessa funktioner. Institutet ska ha rätt att till kapitalförvaltare utse personer som är etablerade i andra medlemsstater och som där är vederbörligen auktoriserade.

2.10 Förvaringsinstitut (artiklarna 35—37)

Nytt enligt förslaget är att institutet för varje tjänstepensionssystem i vilket de försäkrade bär hela placeringsrisken ska utse ett enda förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter. Hemmedlemsstaten kan kräva att institutet utser ett förvaringsinstitut också för andra pensionsystem. Nytt är också att ett förvaringsinstitut inte får utföra verksamhet som kan skapa intressekonflikter mellan institutet, de försäkrade och sig självt, såvida inte denna verksamhet hålls åtskild från övrig verksamhet samtidigt som eventuella intressekonflikter övervakas och redovisas för de försäkrade. Om inget förvaringsinstitut utses ska instituten vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter.

2.11 Pensionsbesked (artiklarna 38—58)

Förslagets detaljerade reglering om pensionsbesked är delvis ny. Enligt det gällande direktivet ska institutet hålla de försäkrade informerade om pensionsplanens villkor, särskilt vad gäller de rättigheter och skyldighe-

ter som parterna har samt vad gäller de risker som är förbundna med pensionsplanen. Institutet har varit skyldiga att varje år ge de försäkrade kortfattad information om institutets situation och rättigheternas aktuella finansiella nivå. Vid pensionsavgång har den försäkrade haft rätt att få information om de förmåner som han eller hon har rätt till. Den försäkrade har också haft rätt att på begäran få detaljerade information bland annat om målnivån för pensionsförmånerna och, i avgiftsbestämda system, uppgifter om placeringsalternativen och placeringsriskerna.

Förslaget syftar till att standardisera de uppgifter som ges i pensionsbeskedet och även beskedets utformning. Enligt förslaget ska instituten upprätta ett pensionsbesked för varje försäkrad. Pensionsbeskedet ska uppdateras och kostnadsfritt skickas i elektronisk form eller som papperskopia till den försäkrade minst var tolfte månad. Pensionsbeskedets längd och de ingående uppgifterna harmoniseras genom bestämmelser om beskedets standardformat. Ett institut kan inte ställas till ansvar enbart på grund av beskedet, såvida inte beskedet är vilseledande, oriktigt eller inte överensstämmer med den relevanta delen av pensionsplanen.

Genom pensionsbeskedet säkerställs att uppgifterna är jämförbara med andra lagstadgade uppgifter som krävs inom finansbranschen, däribland de öppna placeringsfondernas (UCITS-fonder, dvs. fondföretag) faktablad, dock med beaktande av särdragen i tjänstepensionsverksamheten. Vidare kan medlemsstaterna införa mer specifika krav och integrerade system som möjliggör jämförbarhet mellan olika pelare i pensionssystemet. Av pensionsbeskedet ska framgå den försäkrades personuppgifter, institutets namn, information om garantier, saldo, avgifter och kostnader, pensionsberäkningar, placeringsprofil om den försäkrade bär placeringsrisken, tidigare resultat och eventuellt tilläggsinformation. Det föreslås att kommissionen ges befogenhet att anta en delegerad akt om pensionsbeskedets innehåll och utformning.

Vidare innehåller förslaget bestämmelser om information som ska lämnas till blivande medlemmar, information som ska lämnas till medlemmar före pensionering, information

som ska lämnas till förmånstagare samt information som ska lämnas på begäran.

2.12 Tillsyn, tystnadsplikt och informationsutbyte (artiklarna 59—72)

Tillsynens huvudsyfte är att skydda de försäkrades intressen. Nytt är att det i förslaget bestäms vilka delområden som ingår i tillsynen. Dessa delområden är villkor för att få bedriva verksamhet, tekniska avsättningar och finansiering av dem, lagstadgat kapitalkrav och solvensmarginal, placeringsregler och uppgifter som ska lämnas till de behöriga myndigheterna. Till skillnad från i det gällande direktivet konstateras det tydligt i förslaget att den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten har ensamt ansvar för tillsynen över samtliga tjänstepensionsinstitut som är godkända eller registrerade inom deras jurisdiktion. Nytt i förslaget är också att tillsynen över tjänstepensionsinstitut måste vara proaktiv och riskbaserad samt lämplig och proportionerlig.

Förslaget innehåller också nya bestämmelser om tillsynsprocessen. Nytt är också att tillsynsmyndigheterna ska ha en tillsynsprocess som syftar till att spåra tjänstepensionsinstitut som har finansiella eller organisatoriska egenskaper eller andra egenskaper som ger dem en högre riskprofil. De behöriga myndigheterna ska ha övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att påvisa försämringar av ett instituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas.

Dessutom föreslås nya bestämmelser om tillsynsmyndigheternas öppenhet och tystnadsplikt och om informationsutbyte. Den behöriga myndigheten ska utföra sina uppgifter på ett öppet sätt. Rutinerna för utnämning och vid behov entledigande av ledamöter i den behöriga myndighetens styrelser och verkställande organ ska vara överblickbara. Samtliga personer som tjänstgör hos eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer eller sakkunniga som är verksamma för dessa myndigheters räkning, ska vara bundna av tystnadsplikt. Tystnadsplikten får inte hindra informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna eller mellan andra i förslaget nämnda myndigheter el-

ler parter som sköter lagstadgade uppgifter. När informationen härrör från en annan medlemsstat, får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, i förekommande fall, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

2.13 Slutbestämmelser (artiklarna 73—80)

Medlemsstaterna ska enligt förslaget sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 31 december 2016. Vissa bestämmelser tillämpas från och med den 1 januari 2017.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 53 och 62 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 114.1 i detta fördrag. Syftena med förslaget anknyter till den inre marknadens funktion och konsumentskyddet. Syftet är att etablera en inre marknad genom att säkerställa friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten vid regleringen av egenföretagares verksamhet. Den rättsliga grunden syftar också till att säkerställa ett starkt konsumentskydd.

Förslaget kan anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen. En inre marknad för tjänstepensioner och ett starkt konsumentskydd och vid gränsöverskridande tillhandahållande kan inte främjas tillräckligt väl utan samordning av regelverket. Förslaget påverkar inte den nationella rätten att besluta om organiseringen av pensionsskyddet. I förslaget ingår inte heller bestämmelser som påverkar den nationella social-, arbetsmarknads-, skatte- eller avtalsrätten.

Förslaget kan också anses vara förenligt med proportionalitetsprincipen. Förslaget ställer upp minimistandarder för regleringen och tar hänsyn till olika affärsmodeller. Målet är en avvägning mellan allmänintresset, skyddet av de försäkrade samt kostnaderna för institut, sponsorer och tillsynsmyndigheter.

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Kommissionens konsekvensbedömning

Till förslaget hör även kommissionens konsekvensbedömning SWD(2014) 102. Enligt konsekvensbedömningen skulle såväl anställda som arbetsgivare och tjänstepensionsinstitut dra fördel av förslaget. Den föreslagna förbättringen av tjänstepensionsinstitutens styrning och riskförvaltning är ägnad att höja nivån på de framtida pensionerna. Institutens verksamhet över gränserna förbättrar effektiviteten i pensionssystemen och sänker tack vare skalfördelarna kostnaderna.

I synnerhet små och medelstora företag och multinationella företag skulle dra nytta av åtgärderna i förslaget. I vissa medlemsländer finns endast få pensionssystem att ansluta sig till. Enligt förslaget skulle särskilt små och medelstora företag dra nytta av möjligheten att ansluta sig till ett pensionssystem som är etablerat i företagets hemstat eller en annan medlemsstat i stället för att skapa ett eget pensionssystem. Multinationella företag organiserar de anställdas pensionsskydd genom ett flertal tjänstepensionssystem, vilket gör systemet komplext och ineffektivt. Enligt förslaget skulle lokala tjänstepensionssystem kunna slås samman till ett tjänstepensionssystem.

Kommissionen menar att förslaget också skulle gagna tjänstepensionsinstitutet. I synnerhet små och medelstora institut, för vilka det är svårare att bära kostnaderna för gränsöverskridande verksamhet, skulle dra fördel av en förenkling av definitionerna av och förfaringssätten i samband med verksamhet över gränserna. Genom att fastställa vilka delområden som ingår i tillsynen undanröjs den rättsliga osäkerhet om tjänstepensionsinstitutet som orsakas av skillnaderna i tillsynens omfattning mellan olika medlemsstater. Världmedlemsstaten får inte längre ställa ytterligare placeringskrav på institut som bedriver verksamhet över gränserna, vilket underlättar organiserandet av placeringsförvaltningen, särskilt för avgiftsbestämda pensionsplaner.

Förslaget förväntas minska de inkomstskillnader som följer av att befolkningen blir

allt äldre. Tjänstepensionerna är till sin art finansiella tjänster, och hur efterfrågade de är beror i väsentlig grad på tilltro och förväntad avkastning. Eftersom de föreslagna åtgärderna gör tjänstepensionssystemen effektivare och säkrare torde förslaget leda till ökat sparande genom tjänstepensioner. De försäkrade får mer omfattande information om den kommande pensionen än tidigare, vilket hjälper dem fatta välgrundade placeringsbeslut och beslut om vilken avgiftsnivå som krävs för att finansiera den önskade framtida pensionen. Det standardiserade pensionsbeskedet underlättar situationen för dem som arbetar i flera medlemsländer och främjar samtidigt den gränsöverskridande verksamheten. Standardiseringen av pensionsbeskedet bör göra det möjligt att automatisera en regelbunden framställning av pensionsbeskedet och att eventuellt utkontraktera det och därmed hålla kostnaderna nere särskilt för mindre institut.

Förslaget beräknas ge upphov till engångskostnader i inledningsfasen och även på lång sikt höja tjänstepensionsinstitutens kostnader i någon mån. Den föreslagna tillsynen över instituten förutsätter större tillsynsresurser än tidigare. Det höjer kostnaderna för tillsynen över tjänstepensionsinstituterna, såvida inte det nationella tillsynssystemet befintliga resurser kan utnyttjas.

4.2 Konsekvenserna för Finland

I Finland kompletterar tilläggspensionerna det lagstadgade pensionsskyddet och utgör endast en liten del av pensionsskyddet. De kollektiva tilläggspensionerna tillsammans med det individuella pensionssparandet, dvs. individuella pensionsförsäkringar och långsiktiga sparavtal, utgör cirka 6 procent av alla pensioner. Tjänstepensionsdirektivet har genomförts nationellt genom lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lagen om försäkringskassor (1164/1992), lagen om premiebaserade tilläggspensionsarrangemang vid pensionsstiftelser och pensionskassor (173/2009) samt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995).

Enligt direktivförslaget kan en medlemsstat välja att inte tillämpa direktivet eller delar av det, med undantag för bestämmelserna om placeringsförvaltning och förvaringsinstitut,

på små tjänstepensionsinstitut med färre än 100 försäkrade som ännu inte uppbär pensionsförmåner. I Finland är en stor del av de pensionsstiftelser och försäkringskassor eller avdelningar vid dem som bedriver tilläggspensionsverksamhet uttryckligen sådana små pensionsinstitut som avses i förslaget. Den gällande lagen om pensionsstiftelser förutsätter att verksamhetskretsen för en tilläggspensionsstiftelses omfattar minst 30 personer och i lagen om försäkringskassor förutsätts att verksamhetskretsen för en försäkringskassa som bedriver tilläggspensionsverksamhet omfattar minst 100 personer som har rösträtt vid kassamötet. En kassa som registrerats innan lagen om försäkringskassor trädde i kraft kan dock ha färre än 100 försäkrade. För små stiftelser och försäkringskassor som bedriver tilläggspensionsverksamhet skulle den föreslagna regleringen vara tung i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Den föreslagna regleringen kan väsentligt öka den administrativa bördan och kostnaderna i förhållande till antalet försäkrade. Nästan alla stiftelser och försäkringskassor som bedriver tilläggspensionsverksamhet i Finland är slutna och antar inte nya försäkrade. De förändringar som genomförandet av förslaget förutsätter hos instituten kan bidra till att verksamheter läggs ned och att försäkringsbestånd överförs till livförsäkringsbolag eller till en annan pensionsstiftelse eller försäkringskassa.

I förslaget ingår helt nya bestämmelser som gör det möjligt att överföra pensionssystem eller delar därav till institut som är auktoriserade eller registrerade i andra medlemsstater. I Finland har antalet pensionsstiftelser och försäkringskassor som sköter frivilliga tilläggspensioner minskat under en lång tid. Nya tilläggspensionsarrangemang kan göras endast i en pensionsstiftelse och en försäkringskassa. Resten sköter tilläggspensionsåtaganden som grundar sig på tidigare avtalade förbindelser. Förslaget väntas därför inte öka det frivilliga pensionssparandet i de existerande pensionsstiftelserna och försäkringskassorna. Enligt förslaget ska direktivets bestämmelser dock utan särskilda begränsningar tillämpas också på slutna tilläggspensionssystem. Det är svårt att på förhand bedöma om de föreslagna ändringarna skulle

leda till en ökning av antalet registrerade pensionsstiftelser och försäkringskassor i Finland. Det är också möjligt att möjligheten att överföra tilläggspensionssystem mellan medlemsstaterna minskar antalet pensionsstiftelser och försäkringskassor i Finland i någon mån. Detta scenario är möjligt i synnerhet om multinationella företag överför sina pensionssystem för att slå samman dem med system i andra medlemsländer.

Direktivförslaget har ingen nämnvärd verkan på de nationella bestämmelserna i lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor i fråga om ansvarsskuld (avsättningar) eller på de solvensregler för tilläggspensionsverksamhet som tillämpas på institut som själva står för åtagandet att täcka en biometrisk risk. Direktivförslagets solvensregler motsvarar de bestämmelser som redan ändrats genom Solvens II-direktivet. Enligt Solvens II-direktivet ska bestämmelserna i Solvens I-direktivet fortfarande tillämpas på tjänstepensionsverksamhet. Bestämmelserna motsvarar de bestämmelser som innan Solvens II-direktivet genomförts ska tillämpas på livförsäkringsbolag. Avgiven återförsäkring kan dock inte längre beaktas fullt ut vid beräkning av de egna tillgångarna. Denna förändring ska genomföras nationellt i samband med det nationella genomförandet av Solvens II-direktivet.

Direktivförslaget har inga nämnvärda verkningar på bestämmelserna om placering i lagen om pensionsstiftelsen och lagen om försäkringskassor. Dessa bestämmelser överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i det gällande tjänstepensionsdirektivet. Vår nationella lagstiftning är i vissa stycken mer detaljerad än direktivet. Enligt förslaget ska medlemsstaterna också i fortsättningen kunna fastställa mer detaljerade föreskrifter för institut som är etablerade inom deras territorier, om reglerna är berättigade av aktsamhets-skäl med hänsyn till de olika pensions-system som förvaltas. Enligt förslaget ska värdmedlemsstatens möjlighet att ålägga institut ytterligare placeringskrav, om motsvarande krav omfattar tilläggspensionsanstalter i värdmedlemsstaten, upphävas. Denna möjlighet har inte tillämpats på verksamhet som en utländsk EES-tilläggspensionsanstalt bedriver i Finland.

Förslagets bestämmelser om förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan i anslutning till styrningssystemet är mer detaljerade än de gällande bestämmelserna i Finland, som i huvudsak grundar sig på Finansinspektionens föreskrifter. De föreslagna bestämmelserna om institutets nyckelfunktioner, dvs. de krav som ställs på riskhanteringen, internrevisionen och aktuariefunktionen samt riskbedömningen för pensioner förutsätter en hel del ny nationell reglering och även precisering av gällande bestämmelser. Den nationella regleringen utgörs för närvarande huvudsakligen av föreskrifter från Finansinspektionen. Om direktivförslaget antas måste bestämmelserna fastställas på lagnivå. Samtidigt skulle förslaget medföra nya tillsynsuppgifter och i betydande grad öka arbetsbördan. Någon motsvarighet till de föreslagna bestämmelserna om policy för ersättningar till tjänstepensionsinstitutens ledning finns inte i den nationella lagstiftningen om pensionsstiftelser och försäkringskassor. Däremot finns motsvarande reglering i den gällande försäkringsbolagslagen, och som bäst bereds en reform av förvaltningen av arbetspensionsanstalter varvid även ersättningarna till ledningen beaktas. En annan bestämmelse i förslaget som medför ändringar i rådande praxis i Finland är att en nyckelfunktion vid institutet endast med tillsynsmyndighetens tillstånd får utföras av samma person som utför en liknande funktion i det uppdragsgivande företaget.

Det föreslagna pensionsbeskedet ökar antalet uppgifter som ska lämnas till de försäkrade i tilläggspensionssystemet jämfört med gällande nationell lagstiftning. Nytt är också den standardiserade utformningen av pensionsbeskedet. Då det föreslagna pensionsbeskedet är mer omfattande än tidigare medför det också större kostnader för instituten. Syftet med bestämmelserna om pensionsbeskedet är att stärka den försäkrades ställning genom att tillhandahålla mer och överskådlig information om det framtida pensionsskyddet. Pensionsbeskedet kan jämföras med det faktablad som avses i lagen om placeringsfonder (48/1999) och anknyter också till Europaparlamentets och rådets förslag till förordning om faktablad för investeringsproduk-

ter COM(2012) 352, som inte tillämpas på tjänstepensionssystem.

Den tilläggspensionsverksamhet som bedrivs av pensionsstiftelser och försäkringskassor konkurrerar delvis med livförsäkringsbolagens grupplivsförsäkringsverksamhet, som regleras genom försäkringsbolagslagen (521/2008). I båda verksamheterna kan försäkringen vara placeringsbaserad eller förmånsbaserad och den försäkrade ska höra till en på förhand definierad grupp. Den huvudsakliga skillnaden är att i ett förmånsbaserat system som förvaltas av en pensionsstiftelse eller försäkringskassa är arbetsgivaren tillskottspliktig. I fråga om livförsäkringsbolag har inte arbetsgivaren denna tillskottsplikt. En annan skillnad är att pensionsstiftelser och försäkringsbolag endast kan bevilja försäkring för personer som hör till systemets verksamhetskrets. Pensionssparandet konkurrerar dessutom med andra spar- och placeringsprodukter, t.ex. placeringsfonder. Skillnaderna i regleringen av produkter som konkurrerar inbördes, t.ex. i bestämmelserna om solvens och informationsskyldighet, kan ha relevans för konkurrensneutraliteten, såvida de inte är motiverade med hänsyn till verksamhetens art.

Direktivförslaget berör pensionsstiftelsernas och försäkringskassornas tilläggspensionsverksamhet. Pensionsstiftelserna och försäkringskassorna är privaträttsliga samfund. Enligt 27 § 8 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om föreningar och stiftelser, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar.

5 Nationell behandling och behandling i EU

Utkastet till U-skrivelse har behandlats i EU-sektion 16 (försäkringstjänster), som har representanter från arbetsmarknadsparterna, pensionsstiftelseföreningen Eläkesäätöyhdistys - ESY ry, Arbetspensionsförsäkrarna TELÄ, Finansbranschens Centralförbund, Finansinspektionen och andra centrala myndigheter samt Försäkrings- och finansrådgivningen. Det slutliga förslaget till skrivelse har dessutom behandlats i ett skriftligt förfarande där det skickats till sektionens medlemmar för kommentarer.

Förslagets börjar behandlas i EU:s arbetsgrupp den 21 maj 2014.

6 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet välkomnar direktivförslaget allmänna syfte att säkerställa tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner inom Europeiska unionen. Direktivförslaget, som tillämpas på tjänstepensionsinstitut, har dock ringa verkningar för Finlands nationella pensionssystem. Pensionsskyddet i Finland bygger på lagstadgade pensioner som kan kompletteras med tilläggspensioner. Förslaget berör inte pensionsanstalter som förvaltar lagstadgat pensionsskydd. Om en och samma anstalt förvaltar såväl lagstadgat som frivilligt pensionsskydd tillämpas förslaget inte på den lagstadgade verksamheten, förutsatt att de lagstadgade och de frivilliga systemens skulder och motsvarande tillgångar hålls åtskilda och överföringar mellan systemen kan göras endast i fråga om överskott. Statsrådet anser att det bör tillses att Finlands lagstadgade arbetspensionssystemets särställning inte äventyras till följd av direktivförslaget.

Vidare är det viktigt att medlemsstaterna också i fortsättningen i huvudsak har rätt att på nationell nivå avgöra om tjänstepensionsdirektivet ska tillämpas på små pensionsinstitut. Statsrådet ser det också som principiellt viktigt att man i utvecklingen av tjänstepensionssystemen och andra spar- och placeringsprodukter tar hänsyn till konkurrensaspekterna.

Direktivförslaget är en av de åtgärder som syftar till att stärka finanssektorn och därigenom stödja tillväxten i Europa. Statsrådet menar att det i princip är motiverat att stärka tjänstepensionsinstitutens roll som institutionella investerare i Europeiska unionens reala ekonomi och att åtgärden stärker de långsiktiga tillväxtförutsättningarna. Det är dock av högsta vikt att de försäkrades intressen skyddas genom en tillräcklig riskhantering.

Statsrådet stöder direktivförslaget mål att främja tjänstepensionsinstitutens gränsöverskridande verksamhet genom att åtgärda skillnader i lagstiftning, krav som överlappar varandra och alltför betungande gränsöver-

skridande förfaranden. Smidigare verksamhet över gränserna gör det lättare för anställda att börja arbeta i en annan medlemsstat och kvarstå som medlem i samma pensionsinstitut, samtidigt som det också underlättar organiseringen av tilläggspensionsskyddet för företag eller sektorer med verksamhet i flera medlemsländer. Med färre hinder för verksamhet över gränserna ökar också konkurrensen mellan tjänstepensionsinstituten.

Om tjänstepensionsinstitutet självt, och inte det uppdragsgivande företaget, står för åtagandet att täcka en biometrisk risk, ska institutet ha kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna, dvs. en solvensmarginal. Bestämmelserna om solvensmarginal ändras inte jämfört med nuläget, så det skulle i fortsättningen avvika från de bestämmelser som tillämpas på livförsäkringsbolag efter det att Solvens II-direktivet genomförts. Statsrådet anser att det primära syftet med bestämmelserna om solvensmarginal bör vara att skydda de försäkrades intressen. Regleringen ska stå i lämplig proportion till arten av tjänstepensionsinstitutens verksamhet, så att förutsättningarna för verksamheten inte försvagas.

I direktivförslaget ingår nya bestämmelser om tjänstepensionsinstitutens styrningssystem. Nya är särskilt bestämmelserna om riskhanteringssystem och riskbedömning för pensioner. Statsrådet menar att utvecklingen av tjänstepensionsinstitutens riskhantering och harmoniseringen av bestämmelserna om styrningssystem gagnar verksamheten över

gränserna och stärker förtroendet för institutet. Behovet av en detaljerad reglering bör dock undergå prövning för att förebygga en ökning av den administrativa bördan.

Statsrådet ser det som nödvändigt att de försäkrade i ett pensionssystem får tillräcklig och korrekt information, så att de kan planera ekonomin för den framtida pensionstiden. Det standardiserade pensionsbeskedet underlättar tjänstepensionsinstitutens och arbetsmarknadens verksamhet över gränserna och gör det också lättare att jämföra tilläggspensioner med placerings- och sparprodukter. Att upprätta pensionsbesked får inte medföra oskäliga kostnader eller onödig administrativ börda för tjänstepensionsinstitutet.

I förslaget ingår ett flertal artiklar där kommissionen ges rätt att anta en delegerad akt. De delegerade akterna avses precisera bestämmelserna i tjänstepensionsdirektivet i detaljer av teknisk natur. Statsrådet menar att det med hänsyn till tjänstepensionsverksamhetens art finns ett motiverat behov av delegerade akter till den del det är frågan om teknisk reglering. Delegerade akter av denna art kan bidra till att harmoniseringen av lagstiftningen ger ytterligare nytta i form av minskade kostnader och smidigare verksamhet över gränserna. För att förhindra att den administrativa bördan ökar krävs dock också på denna punkt en prövning av behovet av reglering som grundar sig på en myndighets normgivningsbemyndigande och till sin bindande kraft och sina verkningar motsvarar en lag.